BİLGİ DÜNYASI
INFORMATION WORLD

e-ISSN: 2148-354X

Bilimsel Dergi Yayıncılığında Süreklilik: 2016-2020 Yılları Arasında Bilgi Dünyası Dergisi

Continuity in Scientific Journal Publishing: The Information World Journal between 2016-2020

Nermin ÇAKMAK

Makale Bilgisi / *Article Information*
Bu makaleye atıf yapmak için/ *To cite this article:*
Çakmak, N. (2020). Bilimsel dergi yayıncılığında süreklilik: 2016-2020 yılları arasında Bilgi Dünyası Dergisi. *Bilgi Dünyası, 21*(2), 385-401. doi: 10.15612/BD.2020.591

Makale türü / *Paper type:* Görüşler / *Opinions*

Doi: 10.15612/BD.2020.591

Geliş Tarihi / *Received:* 28.12.2020
Kabul Tarihi / *Accepted:* 28.12.2020
Elektronik Yayınlanma Tarihi / *Online Published:* 31.12.2020

İletişim / Communication
Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association
Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenişehir, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY
Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr
Web: http://www.bd.org.tr/index.php/bd/index

Bilimsel Dergi Yayıncılığında Süreklilik: 2016-2020 Yılları Arasında Bilgi Dünyası Dergisi

*Nermin ÇAKMAK**

Öz

Dernek, oda veya vakıf tarafından çıkarılan bilimsel dergilerde, söz konusu kurumların yönetim kurullarının belirli periyodlarda değişmesi, derginin yayımlanmasının, dağıtımının ve erişiminin sağlanması için gereken maddi olanakların sınırlı olması, baş editörün ve editör kurulunun gönüllülük esasına göre çalışması gibi unsurlar bilimsel dergilerin sürekliliği önünde tehdit oluşturabilmektedir. Dolayısıyla, bu paydaşların uyumlu ve özverili çalışmaları dergilerin yaşam sürelerinin uzun soluklu olmalarında önemli bir rol oynar. Dergilerin sürekliliği bu kurullarda yer alan kişilerin iş birliği içinde çalışmalarının yanı sıra bilimsel dergi yayıncılığındaki gelişmeleri yakından takip etmelerine, politika geliştirmelerine ve bu politikaları etkili bir şekilde uygulamalarına da bağlıdır. Bu yazıda Bilgi Dünyası dergisinin niteliğini ve kalitesini daha da yükseltmek ve sürekliliğini sağlamak amacıyla 2016 - 2020 yılları arasında gerçekleştirilen politika geliştirme ve standartlaşma çalışmalarına yer verilmiştir. Yazının sonunda Dergi ile ilgili kısa ve uzun vadede yapılması planlanan çalışmalar belirtilmiştir.

Anahtar sözcükler: *Bilimsel dergi yayıncılığı, süreklilik, standartlaşma, politika geliştirme, Bilgi Dünyası.*

* Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, nermin.cakmak@atauni.edu.tr
Baş Editör, Bilgi Dünyası (2016-)

Continuity in Scientific Journal Publishing: The Information World Journal between 2016-2020

*Nermin ÇAKMAK**

Abstract

Factors such as frequent changes in the management boards, economic limiters in publishment, distribution, and accessibility of the journals, and the reality that the editors and board of editors work voluntarily, causes threat in perpetuity in journal publishment. On the contrary, mainly coherence and devoted work of the shareholders increase the lifetime of a journal. Moreover, following the improvements in journal publications in the world, policy making, and proper application of those policies enhance the lifetime. This title included studies of policy making and standardization studies during 2016-2020 with the aim of raising and maintaining the quality. At the end of the article short and long term goals are stated.

Keywords: *Scientific journal publishing, continuity, standardization, policy development, Information World.*

* Assist. Prof. Dr., Ataturk University, Faculty of Letters, Information and Document Management, nermin.cakmak@atauni.edu.tr
Editor in Chief, Information World (2016-)

Giriş

Bilimsel dergiler bilimsel bilginin üretilmesinde, yayılmasında ve bilimsel iletişimin sağlanmasında önemli bir yere sahiptir. Bilimsel dergiler, bilimin gelişmesini destekler ve bu amaçla yeni ve özgün araştırmaların yayımlanmasına ve bilim dünyasıyla paylaşılmasına aracılık ederler. Diğer bir ifadeyle, bilimsel dergiler yazar (veya araştırmacı) ile okuyucu (veya diğer araştırmacılar) arasında iletişim sağlama görevini üstlenirler (Kozak, 2018). Bilimsel dergiler genel olarak, belli bir ad altında yılda en az iki sayı, belirli ve düzenli periyodlarla çıkan, her sayısı numaralı (varsa cilt bilgisi) ve tarihli olan (Küçük, Al ve Olcay, 2008, s. 309), özgün ve araştırma makalelerin yanı sıra derleme makaleleri, olgu sunumu, editör ve inceleme yazıları, konferans notları ve kitap eleştirileri gibi diğer bilimsel yazıların da yer aldığı, belirli bir konu ve amaca yönelik olarak hazırlanan süreli yayınlar olarak nitelendirilmektedir. Bilimsel dergiler, bu sıralanan niteliklerinin yanı sıra bir makalenin bilimsel değerinin analiz edilmesi ve kalitesinin artırılması amacıyla hakemli olması, bilimsel ilkeler doğrultusunda yayın politikalarının ve yazar rehberinin bulunması gibi diğer bazı özelliklere de sahiptirler (Kozak, 2018). Bu bağlamda, Bilgi Dünyası dergisi de, kütüphane ve enformasyon bilimi alanında, hakemli bir dergi olarak altı ayda bir (Haziran ve Aralık), ulusal ve uluslararası alan indekslerinde yer alan, Türkçe ve İngilizce dillerinde yayın kabul eden, uluslararası bilimsel bir dergi olma niteliğini taşımaktadır ("Bilgi Dünyası", 2020a).

Ülkemizde dernek, oda veya vakıf tarafından çıkarılan bilimsel dergilerde, söz konusu kurumların yönetim kurullarının belirli periyodlarda değişmesi, derginin yayımlanmasının, dağıtımının ve erişiminin sağlanması için gereken maddi olanakların sınırlı olması, baş editörün ve editör kurulunun gönüllülük esasına göre çalışması gibi unsurlar bilimsel dergilerin sürekliliği önünde tehdit oluşturabilmektedir. Bu bağlamda özellikle söz konusu kapsamdaki bilimsel dergilerde editör, hakem, yazar, yayıncı ve okuyucular derginin sürekliliğinde rol alan önemli aktörlerdir. Bu aktörlerin bilimsel ölçütler çerçevesinde uyumlu çalışmaları dergilerin yaşam sürelerinin uzun soluklu olmalarında hayatidir. Bu doğrultuda bilimsel dergi yayıncılığı ciddi bir iş birliğini gerektirmektedir. Aynı zamanda derginin veya dernek, oda ve vakıfların kurullarında yer alan kişiler değişse bile dergilerin yayımlanmasının sürekliliği sağlanmalıdır. Dergilerin sürekliliği bu kurullara katılan yeni kişilerin uyumlu ve özverili çalışmalarının yanı sıra bilimsel dergi yayıncılığındaki gelişmeleri de yakından takip etmelerine, bu çerçevede politika geliştirmelerine ve bu politikaları etkili bir şekilde uygulamalarına bağlıdır.

Bilgi Dünyası dergisi de Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği'nin (ÜNAK) yayın organı olarak, ilk kez yayımlanmaya başladığı Nisan 2000 tarihinden günümüze bu paydaşların iş birliği içinde çalışmaları sonucu kesintisiz yayımlanmaktadır ("Bilgi Dünyası", 2000a). Bilgi Dünyası'nın 20. yılına ithafen hazırlanan bu yazıda Derginin niteliğini ve kalitesini daha da yükseltmek ve sürekliliğini sağlamak amacıyla 2016 - 2020 yılları arasında gerçekleştirilen politika geliştirme ve standartlaşma çalışmaları daha önceki editör yazılarından da yararlanılarak (Çakmak, 2016; Baysen ve Çakmak, 2017;

Çakmak ve Akça, 2017; Çakmak, 2018) kronolojik olarak sunulmuştur. Mümkün olduğu kadar hiçbir süreç ve kişi atlanmamaya çalışılmıştır. Ancak, sehven yapılan hatalar var ise şimdiden özürlerimi sunmak isterim. Yazının sonunda ayrıca Dergi ile ilgili kısa ve uzun vadede yapılması planlanan çalışmalara da yer verilmiştir.

Dergi Kurullarının Oluşturulması (2016)

Bilgi Dünyası'nın baş editörlüğünü yürüten Dr[1]. Tolga Çakmak 2016 Nisan ayında doktora tez çalışmalarının yoğunluğu nedeniyle bu görevinden ayrılma isteğini ÜNAK Yönetim Kurulu (YK)' na bildirmiştir. Ardından ÜNAK YK' da konu görüşülmüş ve yeni bir baş editör arayışına girilmiştir. ÜNAK YK' da alınan karar doğrultusunda Hacettepe Üniversitesi ile Ankara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerine Dergi baş editörlüğü için teklif götürülmesine karar verilmiştir. Dönemin ÜNAK başkanı Nilüfer Saros ve ÜNAK YK üyesi Nermin Çakmak konu ile ilgili görüşmek üzere dönemin bölüm başkanları Prof. Dr. Fatoş Subaşıoğlu'nu (Ankara Üniversitesi BBY Bölümü) ve Prof. Dr. Bülent Yılmaz'ı (Hacettepe Üniversitesi BBY Bölümü) ziyaret etmişlerdir. Her iki bölümde de akademisyenlerden görüş alınmış, ancak iş yoğunluklarından dolayı baş editörlüğü ÜNAK Yönetim Kurulu içinden birinin üstlenmesi yönünde fikir birliği oluşmuştur. Bu doğrultuda ÜNAK Yönetim Kurulu'ndan, 2012 yılı 2. sayısından beri Bilgi Dünyası yayın kurulu üyeleri ("Bilgi Dünyası", 2012) arasında da bulunmam nedeniyle baş editörlük teklifi tarafıma yapılmıştır. O süreçte doktora tez çalışmamı sürdürdüğüm ve tezimin sonuçlanmasına az bir zaman kaldığı için, tez savunmam tamamlandıktan sonra görevi üstlenebileceğimi yönetim kuruluna bildirdim. Bu doğrultuda Dr. Tolga Çakmak, 2016 Haziran sayısının yayımlanmasına kadar baş editörlük görevini sürdürmüştür. Ardından Temmuz 2016'da baş editörlük görevini devraldım.

Bilgi Dünyası baş editörlük görevine geldikten sonra ilk olarak dergi kurullarının oluşturulması ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. Yayın kurulu üyelerinde ve görevlerde bazı değişikliler yapılmıştır. Derginin hem yayın dilinin Türkçe ve İngilizce olması hem de dış ülkelerden gelen makale başvurularındaki artış nedeniyle var olan Dergi kurullarına "Yabancı Dil Editör Kurulu" eklenmiştir. Böylece ulusal ve uluslararası indekslerde de önemi vurgulanan yabancı dil editör kurulu bulunması kriteri için ilk adım atılmış oldu. Bu doğrultuda Dergi kurulları "Yayın Kurulu Üyeliği (2020'de Editör Kurulu olarak değiştirilmiştir), "Teknoloji ve Altyapı Grubu" ve "Yabancı Dil Editör Kurulu" şeklinde oluşturulmuştur. Yabancı dil editörleri İngilizce dilbilgisi yetkinliğine göre belirlenmiştir. Dil editörleri Dergiye İngilizce olarak yapılan başvuruların dilbilimsel açıdan ilk değerlendirmesini yapmakta ve gerekli gördükleri durumlarda yazardan dil redaksiyon hizmeti almalarını talep etmektedirler (Çakmak, 2016). Bu yenilik ile ulusal ve uluslararası indekslerin değerlendirme kriterlerinde yer alan, makalelerde İngilizce dil ve yazım açısında yayın titizliğinin ve bütünlüğünün sağlanmasında da etkili olması hedeflenmiştir.

1 Unvanlar söz konusu zamana göre belirtilmiştir.

2016 yılı Temmuz ayı ile birlikte önceki yayın kurulu üyelerinden devam etmek isteyenler (Aynur Ersoy) görevlerini sürdürmüşlerdir. Önceki yayın kurulu üyelerinin yanı sıra Yayın Kurulu Üyeliğine değerli meslektaşlarımız Ayşenur Akbulut Güneş, Sümeyye Akça, İlker Çakmakkaya, Banu Çermikli, Bilge Güler Öztürk, İhsan Özkol; Yabancı Dil Editör Kuruluna değerli hocalarımız Yrd. Doç. Dr. Engin Baysen, Hilal Sezgin ve Teknoloji ve Altyapı Grubuna da Hüseyin Fırat Akın (Hüseyin Körpeoğlu'nun yanı sıra) katılmışlardır. Derginin 2016 Aralık sayısı bu yeni kurulan ekiple çıkarılmıştır (Çakmak, 2016). Yayın kurulu üyeliğine zaman içerisinde yeni katılımlar veya ayrılıklar olmuştur. Derginin 2018 yılı 19. cilt 1. sayısında Pınar Çelik, Okan Koç ve Özlem Şenyurt yayın kurulu üyeleri arasına dâhil olurken, Ayşenur Akbulut Güneş ve Banu Çermikli kendi istekleriyle ayrılmıştır ("Bilgi Dünyası", 2018a). Derginin 2018 yılı 19. cilt 2. sayısında İlker Çakmakkaya ve Pınar Çelik istekleri doğrultusunda ayrılmışlardır ("Bilgi Dünyası", 2018b). Yine Aynur Ersoy 2019 yılı 20. cilt 2. sayısında kendi isteği ile ayrılırken, Dr. Elsa Bitri aynı sayıda yayın kurulu üyeleri arasına katılmıştır ("Bilgi Dünyası", 2019a). Son olarak Dr. Öğr. Üyesi Semanur Öztemiz, Dr. Sefer Yazıcı ve Dr. Öğr. Üyesi Mithat Baver Zencir editör kurulu üyesi olarak aramıza katılmışlardır ("Bilgi Dünyası", 2020b).Süreç içerisinde baş editör, editör kurulu ve yabancı dil editör kurulu üyelerinin unvanlarında da değişiklikler olmuştur. Baş editör Nermin Çakmak ve editör kurulu üyeleri Sümeyye Akça ve Özlem Şenyurt, Dr. Öğr. Üyesi unvanını alırken, Okan Koç Doktor (Dr.) unvanını ve yabancı dil editörlerimizden Engin Baysen de Doçent (Doç.) unvanını almışlardır ("Bilgi Dünyası", 2020b).

Dergi kurullarının en önemli paydaşlarından biri de bilimsel kurul, başka bir ifadeyle hakemlerdir. Bilimsel kurul, Bilgi Dünyası dergisinde "Yayın Değerlendirme Kurulu" olarak adlandırılmakta ve Türkiye ve dünyadan alanında yetkin bilim insanlarında oluşmaktadır ("Bilgi Dünyası", 2020b). Bilimsel dergilerin sürekliliğinde alanında yetkin, nesnel düşünen, editör tarafından değerlendirilmek üzere gönderilen makaleyi nitelik (içerik) ve nicelik (şekil) açılarından detaylı bir şekilde inceleyen bilim insanlarının (hakemlerin) olması son derece önemlidir. Bu bağlamda Derginin 2016-2020 yılları arasında çalışmalara hakem olarak Derginin mevcut kütüphane ve enformasyon bilimi alanından değerli bilim kurulu üyeleri atanırken, çalışmaların konu, nitelik ve yöntemine bağlı olarak farklı disiplinlerden de bilim insanları Dergi bilim kuruluna dâhil edilmişlerdir ("Bilgi Dünyası", 2020b).

Standartlaşma Çalışmaları (2017-2019)

Bilgi Dünyası'nın temel amacı öncelikle Türkiye'de ve daha geniş kapsamda dünyada kütüphane ve enformasyon bilimi alanının gelişmesine katkı sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda, Bilgi Dünyası bütün bellek kurumlarının tüm kademelerindeki sorunlara somut çözüm önerileri sunan, akademisyenlerin ve uygulamacıların mesleki gelişimlerine katkı sağlayan bilimsel çalışmaların yaygınlaştırılmasına hizmet etmektedir ("Bilgi Dünyası", 2020c).

Bilgi Dünyası baş editör ve editör kurulu olarak, söz konusu amaç doğrultusunda Derginin nitelik ve nicelik olarak kalitesinin yükseltilmesine, uluslararası alanda görünürlüğünün ve etki değerinin artırılmasına yönelik bir bizi faaliyetler yürütülmüştür. Web of Science (WoS), Scopus ve TR Dizin tarafından düzenlenen eğitim seminerlerine katılmaya özen gösterilmektedir. Aynı zamanda bu atıf veri tabanlarının dergi değerlendirme kriterleri de düzenli bir şekilde takip edilmekte ve yeni düzenlemeler anında Bilgi Dünyası'na yansıtılmaktadır.

2-4 Kasım 2017 tarihlerinde Antalya'da TÜBİTAK ULAKBİM tarafından "TR Dizin Ulusal Akademik Yayıncılık" başlıklı düzenlenen sempozyuma Bilgi Dünyası olarak da katılım sağlanmıştır. Sempozyumda akademik yayıncılık kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Sempozyum konuşmacılarından Clarivate Analytics Avrupa Editörü Dr. Mila Cahue'nin, WoS kapsamında dergi seçim ve değerlendirme süreçleri ile ilgili sunumu, Elsevier'den Daniel Calto'nun Scopus'ta dergi değerlendirme kriterlerine yer verdiği sunumu, TÜBİTAK ULAKBİM TR Dizin Biriminden Ebru Soyuyüce Aydın, Sibel Tabanlıoğlu ve TR Dizin Komite Üyesi Prof. Dr. Ali Ekber Şahin'in TR Dizin Online Dergi İzleme Sistemi (ODİS) hakkında değişiklikler ve ölçütler ile ilgili sunumları, özellikle 2017 yılında ve sonraki yıllarda Bilgi Dünyası'nın standartlaşma faaliyetlerinde belirleyici olmuştur (Çakmak ve Akça, 2017; "TR Dizin", 2020a).

WoS, Scopus ve TR Dizin dergi seçim ve değerlendirme kriterleri arasında makale değerlendirme süreçleri, editör ve bilim kurulu üyelerinin kurumsal ve uluslararası çeşitliliği, derginin, editörlerin ve bilim kurulu üyelerinin etki faktörleri, derginin düzenli yayımlanması, dergi politikasının ve yazar rehberinin bulunması, Derginin yayın dili ile ilgili erişilebilir web sayfasının olması, Doi, ISSN, e-ISSN, ORCID numaralarının olması, yayın dilinde/dillerinde makale başlığı, öz ve anahtar kelimelerin bulunması, yazarların unvan ve kurum bilgilerinin yer alması, araştırma türünü içermesi ve etik ilkelerin açık bir şekilde yer alması gibi pek çok değerlendirme ölçütleri yer almaktadır (Çakmak ve Akça, 2017).

TR Dizin Ulusal Akademik Yayıncılık Sempozyumunda Cahue (2017), bilimsel dergilerde İngilizce ve Türkçe özün bulunduğu giriş sayfasının ayrı sayfalarda düzenlenmesinin, dergi ve makaleye ilişkin bilgilerin yer aldığı bir ön sayfanın olmasının, İngilizce dil editörünün bulunmasının, WoS'ta yer alan diğer dergi kriterlerinin yanı sıra önemli değerlendirme kriterleri arasında olduğunu vurgulamıştır. Önceki paragraflarda belirtildiği gibi Bilgi Dünyası dergisinin 2016 yılında editör kurulu yapılanmasında "Yabancı Dil Editör Kurulu" oluşturulmuştu.

Adı anılan Sempozyumun ardından ilk önce, Bilgi Dünyası dergisinin Türkçe ve İngilizce dillerinde makale ön bilgilendirme sayfası oluşturulmuştur. Bu sayfada Dergi'nin Türkçe ve İngilizce adı, e-ISSN numarası, makalenin Türkçe ve İngilizce başlığı, yazar/ların ad ve soyadı/ları, makalenin bibliyografik künyesi (APA6'ya göre), makalenin türü (hakemli, görüş, tanıtım ve eleştiri), DOI numarası, makalenin geliş, kabul ve

yayımlanma tarihleri ve Derginin yönetim adresi (Türkçe ve İngilizce) bilgilerine yer verilmiştir (Bkz. Şekil 1) (Çakmak ve Akça, 2017). Böylece Bilgi Dünyası, 2017 yılı 18. cilt 2. sayısından itibaren ön bilgilendirme sayfası yer alarak yayımlanmaya başlamıştır (Şekil 1).

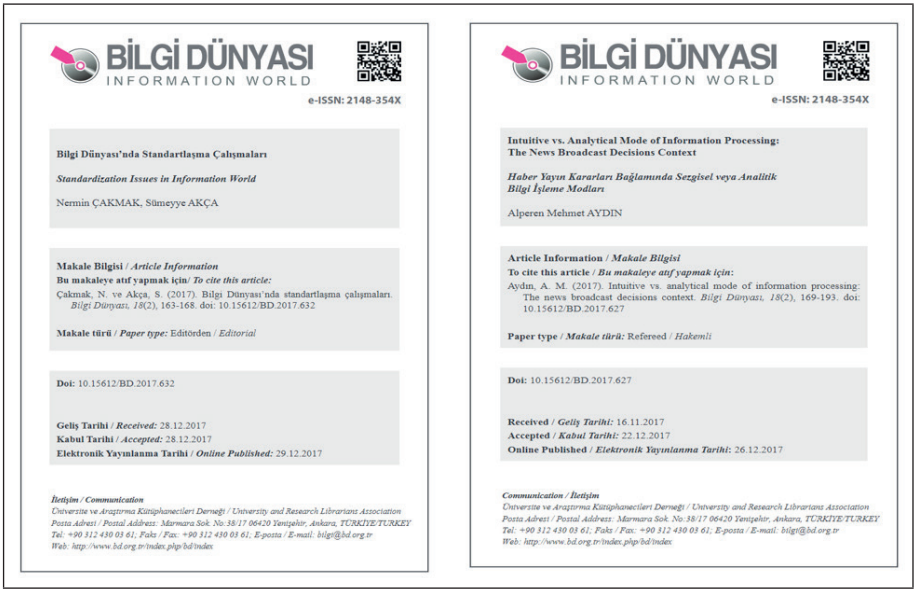

BİLGİ DÜNYASI
INFORMATION WORLD
e-ISSN: 2148-354X

Bilgi Dünyası'nda Standartlaşma Çalışmaları

Standardization Issues in Information World

Nermin ÇAKMAK, Sümeyye AKÇA

Makale Bilgisi / *Article Information*
Bu makaleye atıf yapmak için/ *To cite this article:*
Çakmak, N. ve Akça, S. (2017). Bilgi Dünyası'nda standartlaşma çalışmaları. *Bilgi Dünyası, 18*(2), 163-168. doi: 10.15612/BD.2017.632

Makale türü / *Paper type:* Editörden / *Editorial*

Doi: 10.15612/BD.2017.632

Geliş Tarihi / *Received:* 28.12.2017
Kabul Tarihi / *Accepted:* 28.12.2017
Elektronik Yayınlanma Tarihi / *Online Published:* 29.12.2017

İletişim / Communication
Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association
Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenişehir, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY
Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr
Web: http://www.bd.org.tr/index.php/bd/index

BİLGİ DÜNYASI
INFORMATION WORLD
e-ISSN: 2148-354X

Intuitive vs. Analytical Mode of Information Processing: The News Broadcast Decisions Context

Haber Yayın Kararları Bağlamında Sezgisel veya Analitik Bilgi İşleme Modları

Alperen Mehmet AYDIN

Article Information / *Makale Bilgisi*
To cite this article / *Bu makaleye atıf yapmak için:*
Aydın, A. M. (2017). Intuitive vs. analytical mode of information processing: The news broadcast decisions context. *Bilgi Dünyası, 18*(2), 169-193. doi: 10.15612/BD.2017.627

Paper type / *Makale türü:* Refereed / *Hakemli*

Doi: 10.15612/BD.2017.627

Received / *Geliş Tarihi:* 16.11.2017
Accepted / *Kabul Tarihi:* 22.12.2017
Online Published / *Elektronik Yayınlanma Tarihi:* 26.12.2017

Communication / İletişim
Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği / University and Research Librarians Association
Posta Adresi / Postal Address: Marmara Sok. No:38/17 06420 Yenişehir, Ankara, TÜRKİYE/TURKEY
Tel: +90 312 430 03 61; Faks / Fax: +90 312 430 03 61; E-posta / E-mail: bilgi@bd.org.tr
Web: http://www.bd.org.tr/index.php/bd/index

Şekil 1. Bilgi Dünyası Makale Ön Bilgilendirme Sayfası
(Editörden ve Hakemli makale örnekleri) ("Bilgi Dünyası", 2017)

Aynı yıl, cilt ve sayıda [2017, *18*(2)] gerçekleştirilen bir diğer standartlaşma çalışması da Türkçe ve İngilizce öz/abstract giriş sayfalarının ayrı ayrı sayfalarda düzenlenmesi şeklinde olmuştur (Çakmak ve Akça, 2017). Bu sayfalarda makale başlığı, yazarın (ların) adları, unvan ve kurum bilgileri, varsa başlığa ilişkin özel dipnotlar Türkçe ve İngilizce olarak yer almıştır (Şekil 2). Bu iki standart çalışması ile Derginin uluslararası atıf dizinlerinde indekslenmesinde tam, doğru ve güvenilir veri sunulması makalelerin görünürlüklerinin artırılması hedeflenmiştir.

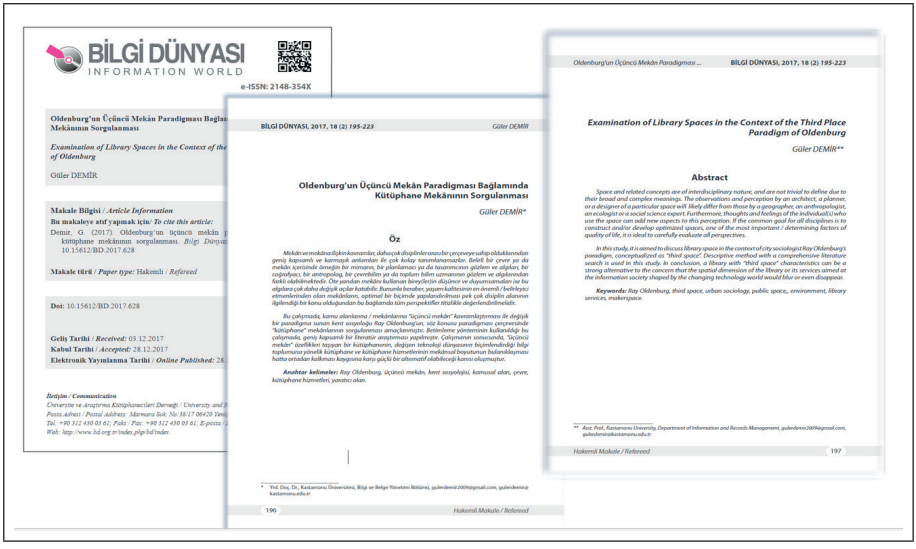

Şekil 2. Makale Ön Bilgilendirme ve Türkçe Ve İngilizce Öz/Abstract Giriş Sayfası Örneği ("Bilgi Dünyası", 2017)

Derginin 2018 yılının ilk sayısından itibaren Derginin bütün bölümlerinde yayımlanan çalışmalar için yazardan(lardan) ORCID numarası ve sorumlu yazar bilgisi istenmeye başlanmıştır ("Bilgi Dünyası", 2018c). Bu iki bilgiye hakemli ve görüş yazılarında Türkçe ve İngilizce öz/abstract giriş sayfalarında, kitap tanıtım yazılarında ise son sayfada yer verilmektedir. ORCID, araştırmacıların, bilimsel yayınlarındaki isim benzerliklerinden ve ayrıca kadın araştırmacıların medeni durumlarındaki soyisim değişikliğinden kaynaklanan karışıklığı önlemek üzere ortaya çıkmıştır (Sprague, 2017). ORCID numarası araştırmacılar için benzersiz, kalıcı ve ücretsiz bir tanımlayıcıdır ve şeffaflığı ve güvenirliliği sağlar (ORCİD, t. y). TR Dizin kriterleri (2020b) çerçevesinde 2019 yılının ilk sayısından itibaren de makale ön bilgilendirme, Türkçe ve İngilizce öz/abstract giriş sayfalarında hakemli makaleler için araştırma türü de belirtilmeye başlanmıştır ("Bilgi Dünyası", 2019b). ORCID, sorumlu yazar ve araştırma türüne ilişkin yapılan standartlaşmanın tümünü içeren örnek Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. Araştırma Türü, ORCID ve Sorumlu Yazar Örneği
("Bilgi Dünyası", 2019c)

Dergi Politikası, Yazar Rehberi, Makale Şablonu ve Formlar (2020)

Derginin 2000 yılındaki ilk sayısından itibaren "Bilgi Dünyası Yayın Politikası" ("Bilgi Dünyası", 2000b) ve "Yazarlara Notlar" ("Bilgi Dünyası", 2000c) şeklinde adlandırılan yazar rehberi oluşturulmuştur. Derginin basılı olarak yayınlandığı dönemde Derginin ekinde yayın politikası ve yazarlara notlar yer almıştır.

2012 yılında Dergi Politikası ve Yazar Rehberi Derginin indekslendiği dizinlerdeki istenen kriterler çerçevesinde güncellenmiştir. Bilgi Dünyası dergisi, Arş. Gör. Tolga Çakmak ve Arş. Gör. Nevzat Özel'in öncülüğünde, Nisan 2012 sayısından itibaren yeni bir teknik altyapı (Açık Dergi Sistemleri / Open Journal Systems-OJS) ile yeni bir sunucu üzerinden http://www.bd.org.tr adresi altında hizmet vermeye başladıktan sonra ("Bilgi Dünyası", 2012; Yıldızeli, 2012, s.vi) güncellenen Dergi Politikası ve Yazar Rehberi herkesin erişebilmesine olanak sağlayacak şekilde http://www.bd.org.tr adresinde yayımlanmıştır.

Dergi Politikası ve Yazar Rehberi 2020 yılında Dergi baş editörü Dr. Öğr. Üyesi Nermin Çakmak, editör kurulu üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Sümeyye Akça, Dr. Elsa Bitri ve Dr. Özlem Şenyurt'un öncülüğünde, Derginin indekslendiği dizinlerde istenen kriterler çerçevesinde tekrar ele alınmış ve güncellenmiştir. TR Dizin'de 2020 yılında getirilen ve Dergilerin web sayfalarında belirtilmesi istenen etik kurallar da güncellenen Dergi Politikasına ve Yazar Rehberine eklenmiştir. Ayrıca web sayfasında da yayımlanmıştır. Dergi Politikası ("Bilgi Dünyası", 2020c) ve Yazar Rehberi ("Bilgi Dünyası", 2020d) ayrı kitapçıklar şeklinde hazırlanmıştır ve Dergi web sayfasından (https://bd.org.tr) PDF

olarak da indirilebilmektedir. Yazar rehberine ayrıca "Makale/Çalışma Kontrol Listesi" eklenmiştir. Bu kontrol listesi yazarların Dergiye makale başvurusu aşamasında kullanılmaktadır. Kontrol listesiyle daha başvuru aşamasındayken çalışmanın Dergi kriterlerine uygunluğunun sağlanması hedeflenmiştir.

Dergi Politikası ve Yazar Rehberinin yanı sıra Makale Şablonu, Kapak Mektubu, Telif Hakkı Devri ve Çıkar Çatışması Beyan Formu ve Makale Geri Çekme Formları da ulusal ve uluslararası dizinler çerçevesinde gözden geçirilmiş, hazırlanmış ve Dergi web sayfasında yayımlanmıştır ("Bilgi Dünyası", 2020e). Aynı zamanda oluşturulan bu bütün dokümanlar ÜNAK başkanı Fatih Kumsel'in desteğiyle İngilizceye çevriltilmiş ve Dergi'nin İngilizce web sayfasında da yayımlanmıştır.

IMRaD ve APA7 (2020)

Bilgi Dünyası'nda 2020 yılı 20. cilt 2. sayısıyla IMRAD makale yapısına geçilmeye başlanmıştır. Yazarlardan, 2021 yılında hakemli ve görüşler (uygun olan çalışmalar için) bölümüne gönderdikleri çalışmalarının IMRAD yapısında olması istenecektir.

IMRaD, giriş (Introduction), yöntem (Methods), bulgular (Results), ve (And), tartışma (Discussion) kelimelerinin İngilizce yazımlarının baş harflerinin kısaltması olarak kullanılmaktadır. IMRaD ilk kez, İngilizce yayımlanan belli başlı biyomedikal dergilerinin editörlerinden oluşan ve Vancouver grubu olarak da adlandırılan bir grup tarafından 1978 yılında dergilerine gönderilen metinler için temel ortak kuralları saptamalarıyla oluşmuş ve günümüzde bu kurallar geliştirilerek pek çok dergi tarafından kabul görmüştür (Yıldız Demir, 2006, s. 31-32).

Araştırma sonuçlarının yazılması, başka bir ifadeyle makale haline getirilmesi, çalışmada kullanılan araştırmanın tanımlanması, elde edilen sonuçların bildirilmesi, elde edilen sonuçların makalede hangi düzende verileceğinin belirlenmesi, çalışmanın hedef kitleye ulaştırılması zor ve zahmetli bir iştir. IMRaD kuralları bu bağlamda yazarlara çalışmalarını belli bir düzen içinde yazmalarında ve raporlamalarında büyük kolaylık sağlamaktadır. Aynı zamanda bir araştırmanın yapılması ve rapor edilmesi sırasında uyulması gereken etik kurallar hakkında da yönlendiricidir. Bununla birlikte, bilimsel yazım dilinin kullanılması, bulguların tablolaştırılması, sunulması, yöntemle ilgili verilmesi gereken ayrıntı düzeyleri gibi daha pek çok konuda da önemli bilgiler sunar. IMRaD yazarlar açısından makalenin yazımından yayımlanmasına kadar geçen süreci kısaltıp kolaylaştırırken, editörlerin ve hakemlerin de makaleyi değerlendirmesindeki standartları ortaya koyarak rehberlik eder. Böylece editörlerin ve hakemlerin değerlendirme süresini daha etkili kullanmalarında da yardımcı olur (Yıldız Demir, 2006). Bilimsel yazım ve değerlendirme süreçlerinin nitelik açısından gelişmesine önemli bir katkısı olduğu düşünüldüğü için Bilgi Dünyası'nda da IMRaD yapısının kullanılması hedeflenmiştir. Şekil 4'de IMRaD yapısı ve bölümlerin kısa içeriği gösterilmiştir. IMRaD yapısı ana dört başlıktan (Introduction, Method, Result, Discussion) oluşmakla birlikte, pek çok dergi, özgün makalelerde Şekil 4'te kesik çizgi ile belirtilen kutucuklarda yer

verilenleri de kullanmaktadırlar. Şekil 4'te her kutunun boyutu kabaca her bölümün göreceli uzunluğu ile orantılıdır. Oklar, her bölümün hangi ana soruların yanıtını vermesi gerektiğini göstermektedir (Wu, 2011).

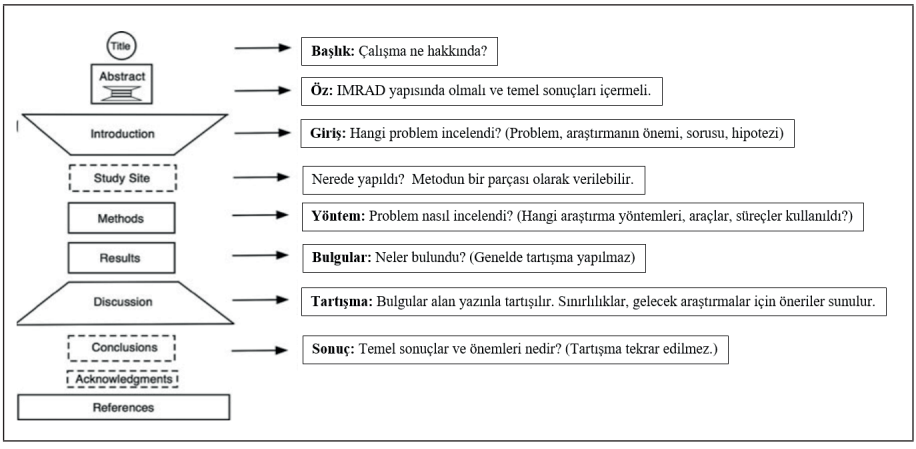

Şekil 4. IMRaD (Wu, 2011, s. 1346; Yıldız Demir, 2006)

Bilgi Dünyası'nda makale yazımında kaynak gösterme biçimlerinden APA (the American Psychology Association)'nın 6. basımı kullanmaktaydı. Ancak, APA'nın 7. basımının yayımlanmasından ve kaynak gösterme araçlarında da 7. basımın kullanılmaya başlanmasından dolayı Bilgi Dünyası'nda da APA'nın 7. basımına (2020) geçilmesine karar verilmiştir. Çünkü bazı yazarlarımız çalışmalarında metin içi göndermelerde ve kaynakça hazırlamada bu araçları kullanmaktadırlar. Bu nedenle Dergiye başvuru yapılan makalelerin bazılarının kaynakça düzeni APA7'ye göre olmaktadır. Dolasyısıyla, Derginin 2020 Aralık sayısı için her iki basım da kabul edilmiştir. Ancak 2021 yılı itibariyle tamamen APA7 kullanılacaktır. Bu nedenle yazarlarımıza konu hakkında bilgi verir makalelerini hazırlarken APA7 kurallarına göre yazmalarını öneririz.

Dergi Yönetim Sistemi ve Web Sayfasının Güncellenmesi, Sosyal Medya Hesaplarının Açılması (2020)

Bilgi Dünyası dergisinin Nisan 2012 sayısından itibaren Arş. Gör. Tolga Çakmak ve Arş. Gör. Nevzat Özel'in öncülüğünde, yeni bir teknik altyapıya (OJS) geçilmiş ve Derginin bütün değerlendirme süreçleri bu sistem üzerinden yapılmaya başlanmıştır. Dergi OJS sisteminin tasarımında, geliştirilmesinde ve süreçlerin test edilmesinde, yine aynı yıl kurulan Teknoloji ve Altyapı Geliştirme Grubu üyelerinden Hüseyin Körpeoğlu, Hüseyin Fırat Akın ve Aybike Dilara Dağlı görev almışlardır. Muharrem Yılmaz içeriğin geliştirilmesinde, Sönmez Çelik de sistemin Türkçeleştirilmesinde bulunmuşlardır ("Bilgi Dünyası", 2012; Yıldızeli, 2012, s.vi).

2012 yılında kurulan OJS sistemi zaman içerisinde yeni güncellemelerin yapılmasına olanak vermeyince ve değerlendirme süreçlerinin gerçekleştirilmesinde bazı aksamalara yol açınca yeni versiyona geçilmesine karar verilmiştir. Durum 2018 yılında ÜNAK YK'da paylaşılmıştır. OJS sisteminin güncellenmesi için zemin hazırlanınca Temmuz 2020'de Teknoloji ve Altyapı Grubu üyelerinden Hüseyin Körpeoğlu tarafından OJS'nin güncellenmesi yapılmıştır. OJS ile birlikte Derginin Türkçe ve İngilizce web sayfaları da güncellenmiştir. Halen bazı düzeltmelerle sayfaya son şekli verilmeye çalışılmaktadır (Şekil 5). Yeni web sayfasının ve OJS'nin gözden geçirilmesi ve düzeltilmesi ile ilgili işlerin yürütülmesinde baş editör Dr. Öğr. Üyesi Nermin Çakmak ve Dergi Editör Kurulu üyelerinden İhsan Özkol, Dr. Öğr. Üyesi Özlem Şenyurt ve Dr. Öğr. Üyesi Mithat Baver Zencir görev almışlardır.

Bilgi Dünyası'nın Facebook ve Twitter hesapları Nisan 2012 sayısından sonra açılmıştır. Facebook hesabı günümüze kadar aktif bir şekilde kullanılırken, Twitter hesabının belli bir zamandan sonra aktif olarak kullanılmadığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda Dergi Editör Kurulu üyelerimizden Dr. Elsa Bitri, Kasım 2020'de Facebook hesabının yanı sıra Derginin Instagram, Twitter ve LinkedIn hesaplarını da açmış ve sosyal medya yönetme politika rehberi hazırlamıştır (Şekil 5 ve Şekil 6). Sosyal medya hesaplarının içerik yönetimi Elsa Bitri tarafından yürütülmektedir. Aynı zamanda ihtiyaç durumunda baş editör ve bütün editör kurulu üyeleri destek vermektedir. Sosyal medya hesapları açılır açılmaz Bilgi Dünyası dergisinin 20. yıl kutlaması ve editör kurulu üyelerimizin kurum ve unvan değişiklikleri ile ilgili paylaşımlarının yapılmasında aktif kullanım sağlanmıştır. Derginin görünürlüğünün artmasında şimdiden önemli bir gelişme sağlanmıştır.

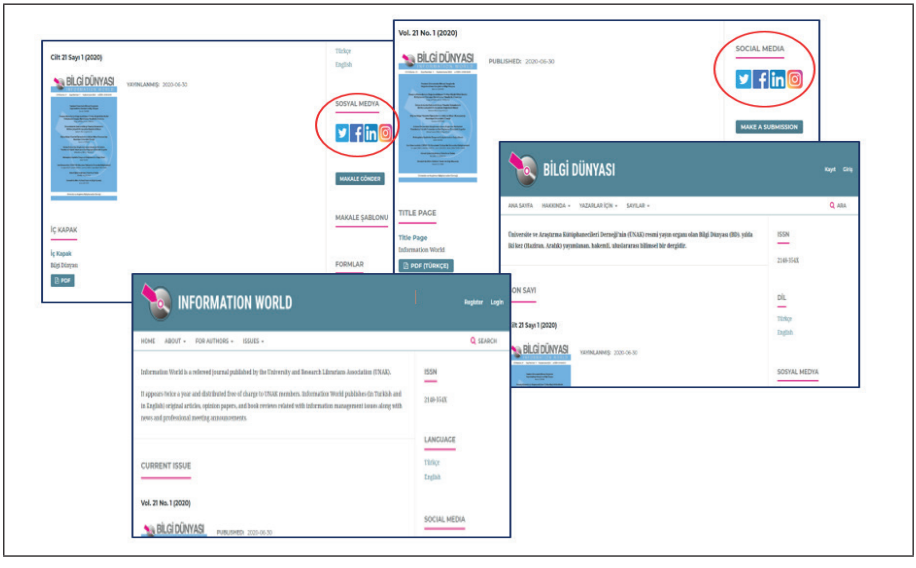

Şekil 5. OJS, Web Sayfası ve Sosyal Medya Hesabı ("Bilgi Dünyası", 2020f)

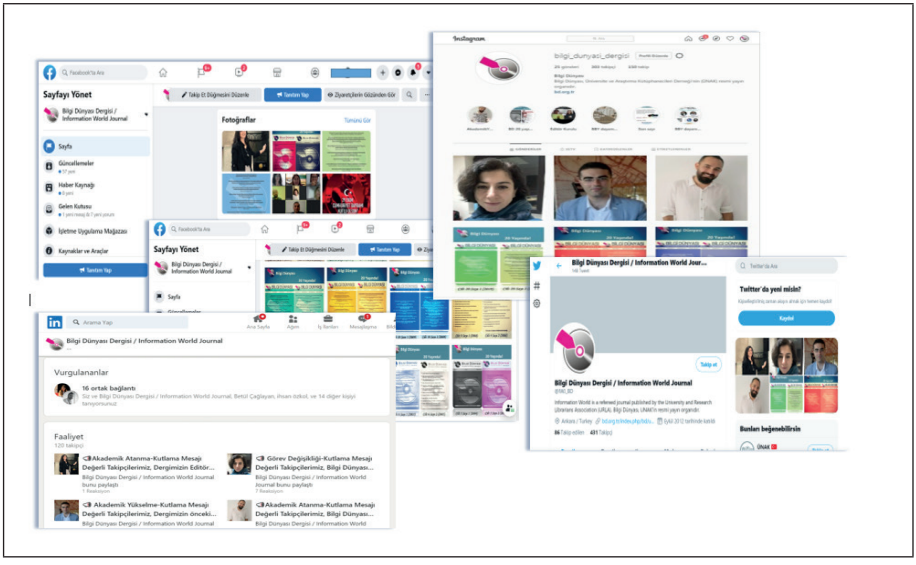

Şekil 6. Bilgi Dünyası Dergisi Sosyal Medya Hesabı İle İlgili Görselleri

Sonuç ve Değerlendirme

Bilimsel dergilerin ulusal ve uluslararası alanda yer alabilmesi ve görünürlüğünün artmasında yayın hayatına başladığı andan itibaren düzenli bir şekilde yayımlanması önemlidir. Bilimsel derginin niteliğinin ve kalitesinin artırılmasından, yayımlanması sürecine kadar ki bütün aşamalarında editörler, hakemler, dergi yönetimleri ve okuyucuların iş birliği hayati rol oynar. Pek çok derginin zaman zaman birkaç sayı yayınlandıktan sonra yayın hayatının sonlandığı veya kesintiye uğrayarak yayınlandığı görülmektedir. Bu durum özellikle, dernek, oda ve vakıf tarafından çıkarılan bilimsel dergilerde gözlenmektedir.

WoS, Scopus ve TR Dizin gibi atıf veri tabanlarına kabul edilmek ve tutunmak için dergilerin vadettikleri periyodlarda düzenli olarak yayımlanması önemli kriterler arasında yer almaktadır. Bilgi Dünyası dergisi de bir dernek (ÜNAK) yayın organı olarak, ilk kez yayımlanmaya başladığı Nisan 2000 tarihinden günümüze 20 yıl kesintisiz yayımlanma başarısını göstermiştir. Bu başarı Derginin kuruluşundan ve ilk sayısından günümüze kadar görev alan baş editörlerin, editör kurullarının, editör yardımcılarının, dil editörlerinin, teknik ekibin, yazarların, hakemlerin ve dernek yönetimlerinin bilimsel dergi yayıncılığındaki yenilikleri de takip ederek uyumlu ve özverili çalışması ile elde edilmiştir. Derginin başarısında yine en büyük katkıyı veren ve övgüyü hak eden bir diğer grup da araştırma yapmanın ve bilimsel araştırmanın sonuçlarının paylaşılmasının önemine inanmış akademisyenler, araştırmacılar ve yazarlardır. Okuyucuların (veya

diğer araştırmacılar) da Dergiyi takip etmesi, öneri ve eleştirileriyle destek olmaları Derginin niteliğinin artmasında ve daha ileriye taşınmasında önemli görülmektedir.

Bu yazının içeriğinde de yer verildiği gibi bilimsel dergilerin belirtilen atıf dizinlerine kabul edilmeleri ve bu dizinlerde kalıcı olabilmeleri için politika geliştirme, yazar rehberi oluşturma ve bunlara herkesin rahat bir şekilde erişmesini sağlama, şeffaflığa ve bilimsel etik ilkelere göre hareket etme, bilimsel yayıncılıktaki standartlaşma çalışmalarını takip etme ve uygulama gibi Derginin bilimsel niteliğini ve kalitesini artırıcı pek çok faaliyetin yürütülmesi gerekmektedir. Bilindiği gibi Bilgi Dünyası, Scopus, LISA (Library and Information Science Abstracts), EBSCOHOST-LISTA (Library, Information Science & Technology Abstracts), TÜBİTAK-ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanları, DOAJ (Directory of Open Access Journals), E-Lis (E-Prints in Library and Information Science) ve ASOS Index'te dizinlenmektedir ("Bilgi Dünyası", 2020f). Bu bağlamda Bilgi Dünyası editör kurulu olarak 2021 yılında Derginin WoS için de başvurusunun yapılması planlanmaktadır. Bununla birlikte, 2021 yılında, yine atıf veri tabanlarında önemli bir kriter olan editör ve bilim kurulu çeşitliliğinin (farklı ülke ve kurumlardan alanında tanınan bilim insanları/araştırmacılar) sağlanması için gerekli faaliyetlerin yürütülmesi amaçlanmaktadır. 2022 yılı için ise Derginin yılda dört sayıya çıkarılması ve hakemli bölümdeki yazılar için genişletilmiş İngilizce özet istenmesi hedeflenmektedir.

Son söz,

Bu yazı Bilgi Dünyası dergisinin 20. yılına ithaf edilmiştir. Bu vesileyle Derginin 20. yılını kutluyor, kütüphane ve enformasyon bilimi alanına daha nice 20 yıllar bilimsel katkısının sürmesini diliyorum. Derginin 2016 yılından itibaren yürüttüğüm baş editörlük görevimde, editör kurulu, dil editörleri, teknoloji ve altyapı grubundaki bütün çalışma arkadaşlarıma ve dergi yönetimine değerli ve önemli katkıları için çok teşekkür ederim. Bilimsel dergi yayıncılığı bir bayrak yarışı ve ekip işidir. Her yeni gelen editör kurulunun amacı Dergiyi daha ileriye taşımaktır. Ben ve çalışma arkadaşlarım da Derginin bütün süreçlerinde bu bilinçle hareket etmiştir. Bu süreçte çalışmalarıyla Dergiye bilimsel destek sunan değerli yazarlarımıza; çalışmaların bilimsel değerinin analiz edilmesi ve kalitesinin artırılmasında titiz çalışmaları ve bilimsel katkıları için bilim kurulumuza sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Okuyucularımıza da bizleri yalnız bırakmadıkları için ayrıca teşekkür ederim.

Kaynakça

American Psychology Association [APA]. (2020). *Publication manual of the American Psychology Association* (7. bs.). Washington, DC: APA

Baysen, E. ve Çakmak, N. (Ed.). (2017). Bilgi Dünyası ve intihal. *Bilgi Dünyası*, 18(1), 1-7. https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/51 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2000). https://www.bd.org.tr/index.php/bd/issue/view/41 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2000b). *Ekler: Bilgi Dünyası yayın politikası* https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/417/414 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2000c). *Ekler: Yazarlara notlar.* https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/417/414 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2012). *Haberler*. https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/161/155 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2017). https://www.bd.org.tr/index.php/bd/issue/view/6 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2018a). *İç kapak*. https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/35/30 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2018b). *İç kapak*. https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/19/18 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2018c). https://www.bd.org.tr/index.php/bd/issue/view/5 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2019a). *İç kapak*. https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/1/1 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2019b). https://www.bd.org.tr/index.php/bd/issue/view/3 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2019c). https://bd.org.tr/index.php/bd/issue/view/1 adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2020a). *Dergi hakkında*. https://www.bd.org.tr/index.php/bd/about adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2020b). *Editör kurulu*. https://www.bd.org.tr/index.php/bd/about/editorialTeam adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2020c). *Dergi politikası*. https://bd.org.tr/index.php/bd/journalPolicy adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2020d). *Yazar rehberi*. https://bd.org.tr/index.php/bd/guideForAuthors adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2020e). *Yazarlar için*. https://bd.org.tr/index.php/bd adresinden erişildi.

Bilgi Dünyası. (2020f). https://www.bd.org.tr/index.php/bd adresinden erişildi.

Cahue, M. (2017). *Journal evaluation principles and process*. TR Dizin Ulusal Akademik Yayıncılık Sempozyumu'nda sunulan bildiri, TÜBİTAK ULAKBİM, Antalya. http://ulakbim.tubitak.gov.tr/tr/haber/antalyada-tr-dizin-ulusal-akademik-yayincilik sempozyumu-duzenlendi adresinden erişildi.

Çakmak, N. (Ed.). (2016). Bilgi Dünyası' ndaki yeni gelişmeler. *Bilgi Dünyası*, *17*(2). https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/60/53 adresinden erişildi.

Çakmak, N. (Ed.). (2018). Bilgi Dünyası ve ORCID. *Bilgi Dünyası*, *19*(1), 1-4. doi: 10.15612/BD.2018.684

Çakmak, N. ve Akça, S. (Ed.). (2017). Bilgi Dünyası'nda standartlaşma çalışmaları. *Bilgi Dünyası*, *18*(2), 163-168. doi: 10.15612/BD.2017.632

Küçük, M. E., Al, U. ve Olcay, N. R. (2008). Türkiye'de bilimsel elektronik dergiler. *Türk Kütüphaneciliği*, *22*(3), 308-319. http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/514/507 adresinden erişildi.

Kozak, M. (2018). *Akademik yazım: İlkeler, uygulamalar, örnekler*. Ankara: Detay Yayıncılık

ORCİD. (t. y). *About ORCID*. https://info.orcid.org/what-is-orcid/

Sprague, E. R. (2017). ORCID. *Journal of the Medical Library Association*, *105*(2), 207-208. doi: dx.doi.org/10.5195/jmla.2017.89

TR Dizin. (2020a). *TR Dizin Ulusal Akademik Yayıncılık Sempozyumu, 2-3 Kasım 2017, Antalya*. https://trdizin.gov.tr/?p=413 adresinden erişildi.

TR Dizin. (2020b). *Kriterler: TR Dizin başvuru ve değerlendirme süreçleri*. https://trdizin.gov.tr/?page_id=50 adresinden erişildi.

Wu, J. (Ed.). (2011). Improving the writing of research papers: IMRAD and beyond. *Landscape Ecology,* 26, 1345-1349. Doi: 10.1007/s10980-011-9674-3

Yıldız Demir, S. (2006). *IMRAD ve yazı hazırlamak*. http://barisyilmaz.yolasite.com/resources/BAYveYE/5_IMRAD%20ve%20Yaz%C4%B1%20Haz%C4%B1rlamak.pdf adresinden erişildi.

Yıldızeli, A. (Ed.). (2012). Baş Editör'den. *Bilgi Dünyası*, *13*(1). vi-vii. https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/165 adresinden erişildi.